

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

3. detsember 1981*

Kohtuasjas 1/81,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Landgericht Hamburgi (liidumaakohus) esitatud eelotsusetaotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleli olevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Pfizer Inc., New York, Ameerika Ühendriigid,

ja

Eurim-Pharm GmbH, Piding/Bad Reichenhall, Saksamaa Liitvabariik,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 36 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees G. Bosco, kohtunikud A. O'Keefe ja T. Koopmans,

kohtujurist: F. Capotorti,

kohtusekretär: kohtusekretäri asetäitja J.A. Pompe,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

* Kohtumenetluse keel: saksa.

1 5. novembri 1980. aasta taotlusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. jaanuaril 1981, esitas Landgericht Hamburg (liidumaakohus) kohtule eelotsusetaotluse, millega soovitakse saada eelotsus kahes küsimuses asutamislepingu artikli 36 tõlgendamise kohta.

2 Küsimused olid tõstatatud seoses vaidlusega kahe farmaatsiaspektori ettevõtja vahel, kellest üks, põhikohtuasja hageja (edaspidi nimetatud „Pfizer”), kes on mitmes liikmesriigis registreeritud teatud kaubamärgi omanik, soovib takistada teist, põhikohtuasja kostjat (edaspidi nimetatud „Eurim-Pharm”), kes on ostnud ühes liikmesriigis müügile lastud nimetatud kaubamärgiga toodet, seda turustamast teises liikmesriigis pärast ümberpakendamist.

3 Kõnealust toodet, laia toimespektriga antibiootikumi nimetusega „vibramütsiin”, turustab Saksamaa Liitvabariigis Pfizeri Saksamaa tütarettevõtja ning see on kaitstud Pfizerile kuuluva registreeritud kaubamärgiga. Pfizeri Briti tütarettevõtja toodab ja turustab sama toodet teistsugustes pakendites ja tunduvalt madalamate hindadega kui Saksamaa Liitvabariigis.

4 Pärast Pfizeri teavitamist oma kavatsustest turustas Eurim-Pharm Saksamaa Liitvabariigis Ühendkuningriigist ostetud vibramütsiini originaalpakendites, milles 50 kapslit oli pakitud viiekaupa blisterribadesse, milles sisalduvad lehed olid märgistatud sõnadega „Vibramycin Pfizer”. Toote turustamiseks Saksamaa Liitvabariigis pakkis Eurim-Pharm iga blisterriba tema poolt disainitud volditavasse karp, muutmata riba ega selle sisu. Karbi esiküljel on läbipaistva materjaliga kaetud ava, läbi mille on originaalribades sisalduvatel lehtedel näha sõnad „Vibramycin Pfizer”. Karbi tagaküljele on kinnitatud järgmine tekst: „Laia toimespektriga antibiootikum – Tootja: Pfizer Ltd., Sandwich, Kent, GB – Importija: farmaatsiatoodete hulgimüüja Eurim-Pharm GmbH, 8229 Piding; pakkinud importija: Eurim-Pharm GmbH, 8229 Piding”. Importija lisas vastavalt Saksa õigusnormidele karpi lehe ravimiinfoga.

5 Landgericht leidis oma eelotsusetaotluses, et Eurim-Pharm oli oma tegevusega rikkunud Saksa kaubamärgiseadusest tulenevaid Pfizeri õigusi. Kuid pidades silmas asjaolu, et sama kohtuasja menetluse varasemal etapil oli kõrgema astme kohus jäänud seisukohale, et antud juhul takistasid asutamislepingu artiklid 30 ja 36 kaubamärgiõiguse kasutamist, esitas Landgericht eelotsuse saamiseks järgmised kaks küsimust:

„1. Kas liikmesriigis A kaitstud kaubamärgi omanik võib EMÜ asutamislepingu artikli 36 kohaselt oma õigusele tuginedes takistada importijat ostmast kaubamärgi omaniku tütarettevõtjalt ravimeid, mis on omaniku nõusolekul ühenduse liikmesriigis B seaduslikult tähistatud nimetatud kaubamärgiga ja selle kaubamärgi all müügile lastud, ning takistada importijat neid tooteid liikmesriigi A arstide ravimite määramise erinevatest tavadest lähtuvalt ümber pakendamast ja neid ravimeid liikmesriigis A müügile laskmast importija

disainitud välispakendis, mille tagaküljel on läbipaistev aken, läbi mille on nähtav kaubamärgi omaniku etikett vahetult toodet ümbritseva blisterriba tagaküljel?

2. Kas EMÜ asutamislepingu artikli 26 teises lauses sätestatud kaubanduse ebaseadusliku piiramise kindlaksmääramiseks piisab siseriikliku kaubamärgiõiguse kasutamisest seoses kaubamärgi omaniku poolt kasutusele võetud turustussüsteemiga liikmesriikide turgude objektiivseks jagamiseks, või on vaja tõestada, et kaubamärgi omanik kasutab oma kaubamärgiõigust seoses oma turustussüsteemiga turgude kunstliku osadeks jagamise saavutamiseks?”

Esimene küsimus

6 Esiteks tuleb silmas pidada, et kohtu pretsedendiõiguse kohaselt, millele on eelkõige viidatud 23. mai 1978. aasta kohtuotsuses kohtuasjas 102/77 Hoffmann-La Roche v. Centrafarm (EKL 1978, lk 1139), kuigi asutamisleping ei mõjuta liikmesriigi seadusandlusega tunnustatud tööstusomandi õigusi, võib nende õiguste kasutamine siiski olenevalt asjaoludest alluda asutamislepingus ette nähtud keeldudele. Niivõrd kui see loob erandi kaupade ühisturul vaba liikumise aluspõhimõttest, võimaldab artikkel 36 tegelikult sellest põhimõttest kõrvale kalduda ainult sel määral kui see on põhjendatud selle omandi konkreetseks sisuks olevate õiguste kaitsmiseks.

7 Kaubamärgiõiguse konkreetne sisu on nimelt tagada omanikule ainuõigus kaubamärgi kasutamiseks toote esmakordsel ringluseelaskmisel ja seega tema kaitsmiseks konkurentide eest, kes soovivad kaubamärgi staatust ja mainet ära kasutada seda kaubamärki ebaseaduslikult kandvate toodete müümiseks.

8 Et vastata küsimusele, kas see ainuõigus hõlmab ka õigust takistada kolmandat isikut kinnitamast seda kaubamärki tootele pärast toote ümberpakendamist, tuleb arvesse võtta kaubamärgi olulist funktsiooni, mis seisneb kaubamärgiga varustatud toote päritolu tagamises tarbijale või lõpp-kasutajale, võimaldades tal segadusi välistades eristada seda toodet muu päritoluga toodetest. See päritolu tagamine tähendab, et tarbija või lõpp-kasutaja võib olla kindel, et talle pakutava kaubamärgiga varustatud toote originaalseisundisse ei ole turustamisprotsessi varasemal etapil sekkunud ega seda mõjutanud kolmas isik kaubamärgi omaniku loata.

9 Seega hõlmab kaubamärgiõiguse eriomast sisu ka kaubamärgi omanikule antud õigus takistada kaubamärgi kasutamist eespool määratletud garanteeritud päritolu kahjustada võival viisil.

10 Kõnealusel juhul ei ole kaubamärki kasutatud viisil, mis võib kahjustada garanteeritud päritolu, sest siseriiklik kohus leidis ja mainis oma küsimuses, et paralleelne importija on pakendanud farmaatsiatoote ümber ainult välispakendi vahetamise teel, puudutamata

sisepakendit ja jättes tootja sisepakendile kinnitatud kaubamärgi läbi uue välispakendi nähtavaks.

11 Sellisel juhul ei kaasne ümberpakendamisega tegelikult ohtu sekkuda tootesse või mõjutada seda viisil, mis võiks selle algset seisundit kahjustada, ning tarbija või lõppkasutaja eksiteele sattumine toote päritolu suhtes ei ole tõenäoline, eriti käesoleval juhul, mil paralleelne importija on välispakendile selgelt märkinud, et ravimi tootja on kaubamärgi omaniku tüdarettevõtja, ning et importija on selle ümber pakendanud.

12 Seda järeldust ei mõjuta asjaolu, et paralleelne importija on lisanud välispakendisse ravimiga seotud infolehe – ning seda asjaolu ei ole esitatud küsimuses ka mainitud.

13 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et asutamislepingu artiklit 36 tuleb tõlgendada selliselt, et kaubamärgiõiguse omanik ei saa sellele õigusele tuginedes takistada importijat turustamast omaniku tüdarettevõtja poolt teises liikmesriigis toodetud farmaatsiatoodet, mis kannab omaniku nõusolekul tema kaubamärki, kui importija on toote ümberpakendamisel piirdunud välispakendi asendamisega, puudutamata sisepakendit, ja jätnud tootja sisepakendile kinnitatud kaubamärgi läbi uue välispakendi nähtavaks, märkides samal ajal välispakendile selgesti, et ravimi tootja on omaniku tüdarettevõtja ning et importija on selle ümber pakkinud.

Teine küsimus

14 Esimesele küsimusele antud vastuse tulemusena ei ole siseriikliku kohtu menetluses otsuse vastuvõtmiseks vastus teisele küsimusele enam vajalik.

Kohtukulud

15 Kohtule oma märkused esitanud Saksamaa Liitvabariigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

vastates küsimustele, mille Landgericht Hamburg esitas talle oma 5. novembri 1980. aasta taotlusega, otsustab:

1. Asutamislepingu artiklit 36 tuleb tõlgendada selliselt, et kaubamärgiõiguse omanik ei saa sellele õigusele tuginedes takistada importijat turustamast omaniku tütarettevõtja poolt teises liikmesriigis toodetud farmaatsiatoodet, mis kannab omaniku nõusolekul tema kaubamärki, kui importija on toote ümberpakendamisel piirdunud välispakendi asendamisega, puudutamata sisepakendit, ja jätnud tootja sisepakendile kinnitatud kaubamärgi läbi uue välispakendi nähtavaks, märkides samal ajal välispakendile selgesti, et ravimi tootja on omaniku tütarettevõtja ning et importija on selle ümber pakkinud.

Bosco

O'Keefe

Koopmans

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 3. detsembril 1981 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Esimese koja esimees

A. Van Houtte

G. Bosco